

Англiцизми в сучасній українській мові

Христина Тарасівна Павлюк

викладач кафедри мовної підготовки

Одеський державний університет внутрішніх справ

Мова розвивається разом із народом. Запозичення іншомовних слів серйозно впливає на процес розвитку кожної мови. В україномовному дискурсі англiцизми почали з'являтися ще наприкінці XIX століття, а вже з XX століття почався так званий «неологічний бум». Сьогодні англiцизми та американізми становлять близько 75-80% усіх запозичень [4, с.251].

Величезна кількість слів іншомовного походження спонукає до певної їх класифікації задля систематизації та кращого розуміння їхнього впливу на сучасну українську мову.

Англомовні запозичені терміни української мови можна поділити на декілька типів:

- запозичення досить давні, й настільки пристосовані до мови, що вже не відчувається їхнє іноземне походження. Вони часто й широко застосовуються й мають велику кількість похідних (реальний, партнерство тощо);
- суто англомовні слова, які часто використовуються в мовленні, виходять за межі професійної сфери вживання й поступово стають загальномовними одиницями (супермаркет, провайдер, спонсор, бренд);
- варваризми – рідковживані іншомовні слова, які легко замінюються питомою лексикою й використовуються у фаховому спілкуванні. В побутовій мові почути їх майже неможливо, напр.: дисперсія –

відхилення (бухг., фін.), ажіо – премія, винагорода (марк., стр.), леверидж – платоспроможність (фін.);

- інтернаціоналізми – такі міжнародні терміни, які вживаються не менше, ніж у трьох неспоріднених мовах, напр.: holding – англ., das Holding – нім., холдинг – укр. та рос. – вид підприємництва, суть якого полягає у придбанні контрольного пакету акцій різних компаній з метою контролю за їхньою діяльністю й отримання дивідендів. [5, с. 7]

Основна причина іншомовних запозичень полягає, передусім, у суперечностях між вимогами точності терміна, з одного боку, й практичної лаконічності, – з другого. Проте, існує велика кількість випадків, коли термін запозичується для позначення старого поняття, для якого в українській мові вже існує термін або описовий зворот. Таким чином, у мові співіснують різні за походженням номінативні одиниці, які позначають те саме явище, тобто синонімічні пари.

С. Караванський стверджує, що ретельний аналіз слів, запозичених з англійської мови, дає можливість встановити критерії визначення англійської мови як мови-джерела. Англіцизмами в українській мові будуть вважатися такі слова:

1) власне англійські слова та їх похідні в англійській мові:

– слова, корені або морфеми, що існують в англійській мові з древніх часів (леді, лорд, фут, клуб, стерлінг, пенс, біфштекс, трамвай, кемпінг та інші);

– англійські власні назви, що стали загальними в англійській мові: бойкот, вокзал, жокей, макінтош, гулівер, ліліпут, хуліган, френч та інші;

2) слова, запозичені в англійську мову в різні епохи з інших мов, що отримали на англійському ґрунті нові значення та з цими значеннями розповсюдилися в інших мовах:

– звичайні запозичення, що були переосмислені: вульгарний, методист, гумор, піонер, спорт, теніс, чек, пунш та інші;

– штучні запозичення, створені в англійській мові з греко-латинських елементів: динозавр, панорама, локомотив, телефон та інші. [2, с. 40-42]

Також ми можемо стверджувати, що англіцизми в українській мові у переважній більшості це слова, що стосуються:

1) техніки: комбайн, конвеєр, тренінг, радар, слябінг, сейф, телетайп, тендер, трактор, трамвай, тунель, фільм, форсунка;

2) мореплавства та військової справи: аврал, браунінг, бункер, ватерлінія, дрейф, катер, мічман, снайпер, танкер, трап, шквал, шлюпка, яхта;

3) політики, економіки та торгівлі: банкнота, блеф, блокада, бойкот, бюджет, гангстер, демпінг, долар, інтерв'ю, лідер, локаут, мітинг, чек;

4) спорту: аут, бокс, боксер, ватерполо, волейбол, матч, жокей, нокаут, раунд, рекорд, спорт, теніс, трек, тренер, фініш, форвард, футбол, хокей;

5) одягу й тканин: бязь, вельвет, джемпер, піджак, піжама, плед, плюш, смокінг, френч, фешн;

6) їжі та питва: біфштекс, кекс, пудинг, пунш, ром, ростбіф, сандвіч;

7) культури: гумор, джаз, клоун, клуб, комфорт, памфлет, сквер, тент, фокстрот, фольклор, хол. [5, с. 140]

Так, М. Брайтер виокремлює низку причин появи англіцизмів. Його думку поділяє і Л. Крисін [3, с. 86]. Серед причин науковці зазначають:

1) потребу у створенні назви для нових предметів та явищ. У зв'язку із швидким розвитком і розповсюдженням інформаційних технологій та ЗМІ, з'явилося багато нових предметів, які потребують найменувань (принт-мейкер, флеш-файл). Таким чином у нашій мові з'явилася велика кількість англіцизмів,

оскільки людям простіше використовувати вже відомі слова іншомовного походження, ніж шукати відповідники або вигадувати нові;

2) відсутність відповідного найменування. Чимало англіцизмів використовуються освіченими людьми через відсутність відповідника у рідній мові (дайджест, онлайн);

3) необхідність конкретизації значення слова (гамбургер, чізбургер);

4) експресивність новизни. Різноманітні фірми і компанії використовують англіцизми у назвах та англійські слогани для того, щоб привернути увагу потенційних покупців (Lifecell, Impression).

Отже, англіцизми, що проникають в мову часто відображають усі процеси, що відбуваються у країні. Проте з іншої сторони, слід пам'ятати про багатство української мови, тому варто не захоплюватися надмірним використанням іншомовних слів.

Література

1. Ажнюк Б.М. Мовні зміни на тлі деколонізації та глобалізації / Ажнюк Б.М. // Мовознавство: – 2001 – №3. – С. 42-43.
2. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне “я” / С. Караванський. – К.: 2001. – 233 с.
3. Крысин Л.П. Иноязычные слова в современном русском языке / Л.П. Крысин. М. : Наука, 1968. – 208 с.
4. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / За ред. І.К.Білодіда. – К.: 1973. – 439 с.
5. Шимків А. Англо-український тлумачний словник економічної лексики. – К., 2004. – 429 с.